

با مجلس‌نشینان

قانون هدفمندی در نگاه خانه ملت

نمایندگان مجلس تورم ۲۵ تا ۳۰ درصدی را برای سال آینده بعید نمی‌دانند.

لایحه بودجه سال ۸۹ کل کشور در قالب ۱۳ ماده در جلسه علنی روز یکشنبه ۴ بهمن ۸۸ توسط محمود احمدی‌نژاد، رئیس‌جمهور، تقدیم مجلس شد.

به گزارش خبرنگار پارلمانی ماهنامه «اقتصاد ایران»، لایحه بودجه سال ۸۹ کشور، با سقف ۳۶۸ هزار و ۵۰۵ میلیارد تومان به مجلس ارائه شد. نمایندگان از زمان تحویل لایحه بودجه به مجلس به مدت ۵ روز فرصت دارند تا پیشنهادات خود را به کمیسیون‌های تخصصی مربوطه ارائه دهند که پس از آن، بررسی‌های مذکور به کمیسیون تلفیق و سپس به هیأت‌رئیس مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌شوند. روند مذکور برای بررسی نهایی تا اسفند ماه ادامه خواهد داشت.

لایحه بودجه ۸۹ و برنامه پنجم توسعه، به این دلیل که در موعد مقرر به مجلس شورای اسلامی واصل نشد، نمایندگان ناچار به اولویت بررسی لایحه بودجه شدند. لازم به ذکر است قانون هدفمند کردن یارانه‌ها نیز به عنوان رکن اصلی لایحه بودجه ۸۹ مورد توجه نمایندگان خواهد بود، چرا که بخش قابل توجهی از منابع مالی بودجه سال بعد از محل حذف یارانه‌ها تأمین خواهد شد. دولت در بودجه سال آینده، حدود ۴۰ هزار میلیارد تومان درآمد از محل اجرای قانون مذکور پیش‌بینی کرده است، در حالی که بر اساس مصوبه مجلس، برای سال اول حداقل ۱۰ هزار و حداکثر ۲۰ هزار میلیارد تومان درآمد از این محل پیش‌بینی شده است. بر این اساس نمایندگان اعلام کرده‌اند به طور حتم مجلس با مبلغ ۴۰ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده برای اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها موافقت نمی‌کند، چرا که معتقدند این درآمد، سال شروع اجرای لایحه را با سقف قیمت‌های بالا و تورم زیاد روبه‌رو خواهد کرد.

در این رابطه از اظهارات دولت چنین برمی‌آید که

همچنین نقاط منفی لایحه را در استفاده از صندوق توسعه ملی عنوان کرد و افزود: صندوق توسعه ملی دولت در بودجه ۳۴ هزار میلیارد تومان تصویب شده که ۲۲ هزار میلیارد تومان آن از محل درآمدهای نفت است و ۱۲ هزار میلیارد تومان باقیمانده از صندوق توسعه ملی می‌باشد و بهتر است از این صندوق، مانند حساب ذخیره ارزی برای کارهای عمرانی هزینه نشود.

این نماینده مجلس در مورد تأمین ۴۰ هزار میلیارد تومان درآمد دولت از محل اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها گفت: این مسأله باعث گران شدن قیمت بنزین، گازوییل، نفت و گاز و مسایلی از این قبیل خواهد شد و منجر به شیب تند تورم در سال آتی خواهد شد. وی همچنین تأکید کرد در هر حال مجلس به مبلغ ۲۰ هزار میلیارد تومان رأی خواهد داد. ثروتی همچنین در پاسخ به این سؤال که یارانه‌ها به چه افرادی در جامعه تعلق خواهند گرفت، توضیح داد: هدفمندی یارانه‌ها طبق ماده ۸ بر این اساس در مجلس تصویب شد که متعلق به آحاد جامعه باشد و همه افراد، به طور یکسان از ثروت ملی استفاده کنند و توزیع یارانه‌ها در جامعه عادلانه باشد.

وی افزود: دولت در نخستین گام، قرار است یارانه‌های نقلی را با استفاده از کارت هوشمند به حساب افراد واریز و زمان برداشت و حتی میزان استفاده از این نوع کارت را دولت تعیین کند. بنابراین اول پرداخت یارانه‌ها، پس از آن آزادسازی قیمت‌ها را شاهد خواهیم بود.

موسی‌الرضا ثروتی، نماینده مجلس شورای اسلامی، درباره تورم حاصل از اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها اظهار داشت: دولت معتقد است که تورم بیشتر از ۱۰ درصد افزایش نخواهد داشت، ولی نمایندگان کمیسیون ویژه مجلس، تورم ۱۵ تا ۲۰ درصدی را پیش‌بینی کرده‌اند. بنده معتقدم که احتمالاً این رقم به ۲۵ تا ۳۰ درصد خواهد رسید.

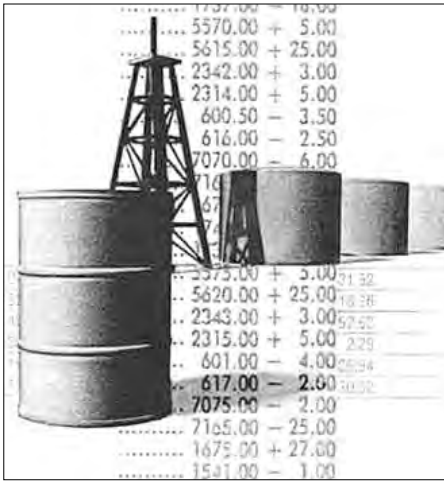
وی خاطرنشان کرد: اکنون که اجرایی شدن این طرح در جامعه ضرورت پیدا کرده، بالطبع مشکلات و اعتراضاتی را در جامعه به همراه خواهد داشت، ولی در درازمدت این جراحی بزرگ به نفع اقتصاد کشور است.

همچنین طیبه صفایی، نماینده مردم تهران و رئیس فراکسیون زنان در مجلس شورای اسلامی، در رابطه با تورم احتمالی که پس از اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها به وجود می‌آید گفت: ما به خاطر انقلاب اسلامی و رشد و تعالی آن تا به حال تاوان و تحریم‌های بسیاری دیده‌ایم و ضروری است در تحولی اینچنینی، دولتمردان و مجلس را یاری کرده

در قبال اجرای این طرح که در آن پیش‌بینی می‌شود قیمت‌های حامل‌های انرژی آزاد شوند، تمهیدات لازم در خصوص جلوگیری از اثرات اجرای قانون مذکور در نظر گرفته شده است. رئیس‌جمهور در صحن مجلس به هنگام ارائه لایحه بودجه کل کشور گفت: پیش‌بینی هدفمند کردن یارانه‌ها در سال آینده، دیگر ویژگی ممتاز بودجه ۸۹ است. وی ویژگی‌های این لایحه را شفاف و منسجم بودن آن دانست و گفت: این لایحه هدفمند است و از همه ظرفیت‌های قانونی موجود در آن استفاده و سعی کرده‌ایم با پرهیز از تکرار قوانین موجود، حداقل احکام لازم در آن آورده شود. رئیس‌جمهور در خصوص موارد پیش‌بینی نشده در بودجه اظهار داشت: این موارد حدود ۳۵ میلیارد تومان است که این میزان در اختیار دولت است. احمدی‌نژاد دولت را بدنه کارشناسی نمایندگان و ملت خواند و تأکید کرد: در این بودجه کارهای کارشناسی صورت گرفته و کار نمایندگان آسان‌تر شده است. وی همچنین بر این نکته تأکید کرد که در بررسی این لایحه، هرگونه اقدامات اصلاحی و تکمیلی که نمایندگان مجلس لازم می‌دانند لحاظ شود، ولی انسجام بودجه حفظ شود، چرا که اگر تغییرات اساسی در بودجه صورت گیرد، انسجام آن به هم می‌ریزد.

احمدی‌نژاد ضمن امیدواری از بودجه سال آینده تصریح کرد: بودجه سال ۸۹ بر اساس برنامه پنجم توسعه و حاصل کار مشترک مجلس هشتم و دولت دهم است که امیدواریم موجب شکوفایی و برکت ایران و انقلاب اسلامی شود.

دکتر علی لاریجانی، رئیس مجلس نیز خاطرنشان کرد: در بررسی‌های نمایندگان حتماً سند چشم‌انداز باید مبنا قرار بگیرد و همچنین سیاست‌های کلی نظام که امیدواریم با سرعت هرچه تمام‌تر، روند این کار انجام شود. در این راستا، موسی‌الرضا ثروتی، نماینده مجلس و عضو کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات، در گفت‌وگویی اختصاصی با خبرنگار پارلمانی ماهنامه «اقتصاد ایران» در خصوص مهمترین نقاط قوت و ضعف بودجه ۸۹ گفت: بودجه سال ۸۹ نقاط قوتی به همراه دارد که توجه به بخش فرهنگ، اشتغال، کشاورزی و همچنین توجه به بحث طرح‌های عمرانی از جمله نقاط مثبت این لایحه هستند. وی

و یا نهایتاً یک‌ساله، شاهد خیز رشد قیمت‌های نفت خام صادراتی کشور بوده‌ایم.

این موضوع از دو بُعد قابل بررسی است. در بُعد اول، دولت با صادرات نفت خام، ارز به دست آمده را وارد بازار می‌نماید و در نتیجه تقاضای ریال افزایش می‌یابد که پیامد این مسأله افزایش تقاضای کل در سطح کلان خواهد بود و متأسفانه از آنجا که متناسب با آن شاهد رشد تولید و عرضه کالا و خدمات - بخش غیرنفتی - در کشور نبوده‌ایم، مازاد تقاضای موجود، منجر به افزایش قیمت‌ها یا همان رشد تورم می‌گردد. در حالت دوم که تا حدودی از حالت اول متأثر است، با افزایش تقاضای کل در جامعه، دولت از طریق کاهش تعرفه‌های گمرکی و تسهیل واردات، سعی بر کنترل این مازاد تقاضا می‌نماید، واردات را افزایش می‌دهد (قابل توجه آن که در هر دو مورد، سیاست‌های پولی و بانک مرکزی مقصرند).

اما از آنجا که افزایش قیمت انرژی برای تولیدکنندگان خارجی به منزله افزایش هزینه‌های آنان خواهد بود، تولیدکنندگان خارجی نیز با افزایش قیمت کالای تولیدی، تورم به وجود آمده خارج از مرزها را به کشور ما منتقل می‌کنند، لذا کشورهایی برنده اصلی خواهند بود که تکنولوژی برتری در اختیار داشته باشند که متأسفانه کشورمان در این زمینه در قیاس با رقبای خارجی خود بسیار عقب‌تر است.

هدفمندی یارانه‌ها با نیت کاهش وابستگی به نفت و درآمدهای آن و با عزم درست حفظ ذخایر انرژی برای نسل‌های آتی به قانونی تبدیل شد که لاقلاً برای مدتی رفاه مردم کشور را از جنبه تورم، بیکاری، رکود واحدهای صنعتی و مواردی از این قبیل به همراه خواهد داشت. این موضوع به یک خروجی قوی و مطمئن نیازمند است که این خروجی میزان اتکالی دولت به نفت و درآمدهای آن خواهد بود. قیمت بالای نفت در بودجه به منزله تکیه بر درآمدهای ناپایداری است که تحت تأثیر تغییرات احتمالی می‌تواند به

کسری‌های بودجه ویرانگری بی‌انجامد. ■

با توجه به ارزیابی‌های مختلف، بخش اعظمی از یارانه‌ها به اقشار پُردرآمد جامعه تخصیص پیدا کرده و لذا برای جبران این قضیه، اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها مطرح شد که نظارت بر اجرای مؤثر لایحه، کمک شایانی به مشکلات و وضعیت مردم خواهد کرد.

چیزی که مشخص است آن است که اجرای این طرح به طور قطع در سال آینده آغاز خواهد شد و اجرای طرح یک انتخاب نیست، بلکه الزام است و باید به انجام برسد تا در آینده تحقق شعار عدم اتکا به درآمدهای نفتی و تکیه به تجارت برای تولید ثروت در جامعه محقق شود، چرا که با روند کنونی هرگز به اهداف و برنامه‌های پیش‌بینی شده در توسعه کشور دست نخواهیم یافت. ■

وابستگی بودجه به نفت

موتور نفت‌سوز

هنوز در کشور ما راه حلی برای کاهش وابستگی به نفت اندیشیده نشده است.

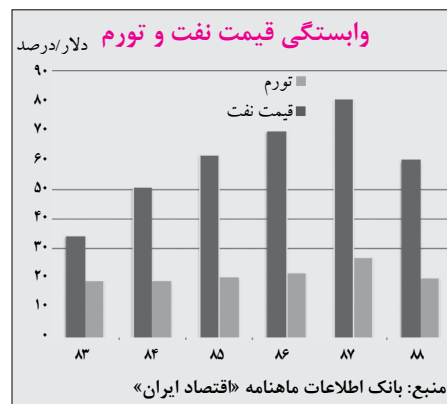
درآمدهای صادراتی نفت و گاز رقمی معادل ۸۱/۵ درصد درآمدهای صادراتی کشور را شامل می‌شوند و این نشان از عدم برنامه‌ریزی در راستای کاهش وابستگی اقتصاد کشور به فروش منابع فسیلی دارد.

تورم

متأسفانه علیرغم آن که بارها در مقالات و نشریات عواقب نامناسب وابستگی اقتصاد به نفت عنوان شده، اما هنوز شاهد آن نیستیم که منابع درآمدی کشور بر پایه استقلال از درآمدهای نفتی پایه‌گذاری شوند. یکی از عواقب نامناسب این وابستگی را باید در افزایش شاخص قیمت‌ها

اقتصاد تک‌محصولی و وابسته به نفت کشور، سال‌ها است که مورد انتقاد اقتصاددانان ایران قرار گرفته، اما متأسفانه هیچ‌گاه در بُعد تصمیم‌گیری‌های کلان کشوری شاهد اتخاذ سیاست‌هایی جهت رفع مشکلات این حوزه نبوده‌ایم. به عنوان مثال هر ساله بیان می‌شود که باید سهم منابع نفتی در بودجه کاهش یابد و به تبع آن، سهم صادرات نفتی از کل صادرات کاهش یابد که معنای آن، افزایش صادرات غیرنفتی - به عنوان مولد اقتصاد تولیدی کشور - است، اما درست هنگام برنامه‌ریزی‌ها شاهد نقض آن بوده و عملاً می‌بینیم که اقتصاد کشور متکی به نفت و درآمدهای متالطم آن حرکت می‌کند. نمونه آن را می‌توان در لایحه بودجه سال ۸۹ که از سوی دولت به مجلس ارائه شده، مشاهده نمود، چرا که بودجه ارائه شده از سوی دولت، بر مبنای نفت ۶۵ دلاری تنظیم شده است که نسبت به سال گذشته که بر مبنای نفت ۳۷/۵ دلاری تنظیم شده بود، از افزایش ۷۳/۳ درصدی حکایت دارد و نشان می‌دهد که عملاً راهکاری برای استقلال از منابع نفتی در کشور اندیشیده نشده است.

نگاهی به روند وابستگی کل صادرات کشور به صادرات نفتی و البته گازی، می‌تواند مؤیدی بر مطلب فوق باشد. بررسی‌ها نشان می‌دهند که صادرات نفت و گاز ایران در دهه جاری رقمی معادل ۷۵/۸ درصد کل صادرات کالا و خدمات کشور را به خود اختصاص داده که اگر از این مقدار، صادرات خدمات را کسر نماییم،

(تورم) در کشور دانست، به طوری که هرگاه قیمت نفت در کشور افزایش یافته، به تبع آن با وقفه زمانی چندماهه